

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiittäen lausuntopyynnöstä vastaa omasta ja osaltani myös työnantajani Etelä-Karjalan liiton puolesta seuraavasti.

Etelä-Karjalan liiton lausunto:

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Nopeat tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömiä alueiden kehittymiselle, sekä kylä-, kunta-, maakunta- ja valtakunnantasolla. Nopeita tietoliikenneyhteyksiä tarvitsevat kotitaloudet, yhdistykset, yritykset, kunnat ja myös julkistoimijat.

Nopeiden ja luotettavasti toimivien yhteyksien rakentaminen on avainasia kaikelle toiminnalle ja kehitykselle, ja niiden välttämättömyys ja hyöty on tullut konkreettisesti esiin mm. Korona-kriisin myötä, kun suuri osa töistä ja toiminnoista on siirtynyt tietoverkkojen kautta tehtäviksi.

Markkinaehtoisesti tulevaisuuden tarpeita vastaavien tietoliikenneverkkojen rakentuminen rajoittuu vain kaupallisesti parhaille alueille eli kaupunkien keskusaluille ja kuntataajamiin, suuren osan alueista jäädessä puutteellisten ja epävakaiden langattomien verkkoyhteyksien varaan.

Tämän vuoksi tietoverkkoyhteyksien rakentamiseen tarvitaan julkista tukea alueille, joilla ei ole vastaavaa kaupallista tarjontaa ja eikä sitä ole tulossa seuraavan kolmen vuoden aikana. Tämä antaa kunnille edellytyksiä kehittää tietoliikenneyhteyksiään alueiden ja toimijoiden tarpeita ja tavoitteita vastaavasti.

Hankkeiden rahoituksesta

Lakiesityksen mukaan jaettavaa valtiontukea on varattu viisi miljoonaa euroa vuodelle 2021, mikä voi olla jopa riittävästi yhdelle vuodelle, jos käynnistyviä hankkeita on vain muutama. Rahoitusta pitäisi olla varattu siten, että tavoite, vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla on mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä, toteutuu. Tavoitteeseen nähden esitetty summa on täysin riittämätön. Tarvitaan valtion ja EU-rakenneohjelmien rahoitusta vuodesta 2021 alkaen 65 miljoonaa euroa vuodessa, jotta tavoitteisiin voidaan päästä.

Esityksen mukaan hankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on kuntien osallistuminen hankkeiden rahoituksen. Kuntien maksuosuus on 33, 22 tai kahdeksan prosenttia riippuen kunnan väestö- ja aluerakenteesta sekä taloudellisesta kantokyvystä. Kuntatalous on heikentynyt erittäin paljon vuonna 2019 ja Koronan myötä kuntataloudet tulevat edelleen ja raskaasti heikkenemään vuonna 2020 ja myös seuraavat vuodet tulevat olemaan erittäin vaikeita. Kunnilla tulee olemaan suuria vaikeuksia selviytyä edes lakisääteisistä tehtävistä.

Kuntien kantokyky omarahoitusosuuteen on heikentynyt selvästi. Kuntien rahoitusosuutta on välttämätöntä arvioida uudelleen nykytilannetta vastaavaksi, ja mahdollisuuksien mukaan muuttaa kuntarahoitus vapaaehtoiseksi. Kuntien maksuosuus olisi hyvä yhdenmukaistaa EU:n maaseuturahaston hankkeiden kanssa.

Tukikelpoisuus

Suomessa on voimakkaassa kasvussa monipaikkainen asuminen ja työskentely myös vapaa-ajan asuntopaikkakunnilla, mikä on Koronan myötä noussut aivan uudelle tasolle. Tämän vuoksi laista tulee poistaa tukikelpoisuudesta tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin, näin edistetään sekä hankkeiden toteutumista että etätöiden tekemisen ja monipaikkaisen asumisen mahdollisuuksia. Tämä käytäntö on voimassa Maaseutuohjelman rahoituksessa.

Saatavuustarkastelu

Saatavuustarkastelussa tulee varmistaa, että ns. mustasta ympyrästä todella on tarjolla yhteyksiä ja vähintään 100/100 mutta myös 1000/1000 Mbits yhteydet. Etelä-Karjalassa on karttoihin tullut

mustia palloja, joista ei kuitenkaan operaattorit ole yhteyksiä kuluttajille tarjonneet, vaan niiden ilmoittamisella on tuettu yhtiöiden mobiiliverkkojen kilpailuasemaa.

Tähän liittyen tulee selvittää, miten on toteutunut:

”Ylen uutinen 1.6.2016 klo 12.48. Kiinteä laajakaista ehommaksi suurten operaattorien miljardisijoituksella. DNA, Sonera, Elisa ja Finnet-yhtiöt lupaavat rakentaa kiinteää laajakaistaverkkoa miljardilla eurolla. Vastineeksi Anne Bernerin johtama liikenne- ja viestintäministeriö helpottaa rakentamisen lupamenettelyjä.”

Tukihakemusten käsittely

Laajakaistalain tuki- ja maksatushakemusten käsittely on ollut erittäin hidasta ja kankeaa, myös saatavuustarkastelun toteutustapa osaltaan hidastaa käynnistymistä. Hakemuskäsittelyä tulee nopeuttaa.

Lakiesitykseen ehdotamme seuraavia muutoksia:

- Kuntien rahoitusosuutta tarkastellaan uudelleen ja muutetaan samanlaiseksi kuin maaseutuohjelmassa. Julkisen tuen% nostetaan nykyistä korkeammaksi.
- Laajakaistatuen piiriin otetaan myös vapaa-ajan asunnot.
- Rahoitukseen tulee lakiesityksessä varat vuosille 2021 – 2025, noin 65 miljoonaa euroa/vuosi.
- Tukikelvottomien mustien pallojen osalla varmistetaan että yhteyksiä on oikeasti myös tarjolla.
- Hakemuskäsittelyä tulee nopeuttaa.

Lopuksi: Laajakaistarakentaminen on erittäin kustannustehokas tapa elvyttää, sillä se tuo työtä, verotuloja ja pysyvät rakenteet, joilla Suomi varmistaa kilpailukykyä ja luo tulevaisuutta. Ehdotettu 5 miljoonaa on alle tuhannesosa juuri kerrotusta Korona-lisäbudjetista, eikä se edes sisälly siihen.

Jari Lantta
Etelä-Karjalan liitto, aluekehitys, maaseutuasiamies.